

Vacaciones de invierno

Cuando llegaron las vacaciones de invierno, estuvimos con Stephanie mucho tiempo con los niños en sus hogares. Una semana estuvimos con los más jóvenes y otra con los mayores. Con los niños más maduros uno puede hacer más cosas, pero por otro lado, es mucho más difícil captar su atención. La mayor parte del tiempo jugábamos a juegos diferentes, especialmente al fútbol y actividades; pintamos y veíamos películas.

Las casas de Kaya Children tienen una estructura clásica familiar. Cada uno tiene una gran sala de estar con TV, comedor, baño y cocina y cada niño tiene una pequeña habitación compartida con uno o con dos amigos. Además del cuidador, que está con los niños siempre, les visita periódicamente una cocinera y cuando es necesario también una trabajadora social. Los propios niños tienen que limpiar, lavar sus platos, cuidar el jardín y lavar la ropa. Lavar la ropa en la casa es un proceso interesante. La mayoría de la gente en Bolivia todavía no tiene una lavadora así que lavan todo a mano, o llevan la ropa a la tintorería, como por ejemplo Omar lleva sus camisas.

Me encanta lavar la ropa con los niños. La ropa la llevamos fuera, echamos el agua en la bañera y a la luz del sol lavamos pieza por pieza, mientras nos salpica el agua y hablando, por supuesto, la música no puede faltar. Tengo que decir que el lavado a mano tiene su propio encanto, y es mucho más entretenido que tirar las cosas a la máquina sin intercambiar una sola palabra.

Una vez, cuando volvíamos por la noche en un minibús con los niños del cine, vi la cosa más bella del mundo. Uno de los chicos estaba enfermo, y otro chico lo cubrió con una manta y se acostó junto a él, y así durmieron acurrucados en la manta hasta llegar a casa, como si fueran dos hermanos. Estos chicuelos no quieren nada más que abrazar a alguien, ver sonrisas y obtener amor. Kaya Children no es sólo una organización, es una familia, y estos chicos son simplemente increíbles.

Bueno, no todo es de color de rosa. Mientras pasábamos con Stephanie un sábado por el centro de La Paz, uno de los más jóvenes, con quien hemos trabajado durante las últimas dos semanas, se escapó. Al parecer es bastante común. Los niños de la calle vuelven a menudo en la selva urbana después de unos pocos días, a veces después de meses, a veces incluso unos años más tarde. Antes de que el niño esté bien asentado en la organización, se escapa por lo menos dos veces. Es incomprensible para mí cómo es posible, pero ellos simplemente no pueden hacer frente a una vida disciplinada, con un ritmo predeterminado y con deberes. Además, a menudo son demasiado jóvenes para darse cuenta de que la vida en la calle les puede destruir, demasiado inmaduros para pensar en el futuro. Por lo tanto, cuando uno se para en la puerta del hogar y no puede contarlos a todos, es ingenuo pensar que no se escaparon, ya que estos niños conocen bien el terreno.

Zimní prázdniny

Když byly zimní prázdniny, trávily jsme se Stephanií čas s dětmi přímo v domovech. Jeden týden jsme byly s těmi mladšími a další s těmi staršími. Se staršími se dá dělat víc věcí, na druhou stranu je ale mnohem těžší je zaujmout. Většinu času jsme tak hráli různé hry, hlavně fotbal a aktivity, malovali si a dívali se na filmy.

Domovy Kaya Children mají klasickou domáckou strukturu. V každém je velký obývací pokoj s televizí, jídelna, koupelna a kuchyň a každé dítě tam má svůj pokojík, který sdílí s jedním nebo dvěma kamarády. Kromě opatrovníka, který je s dětmi pořád, za nimi pravidelně dochází i kuchařka, a když je potřeba, tak i sociální pracovnice. Uklízet si musí děti samy, a to včetně umývání nádobí, péče o zahradu a praní. Praní je tady obecně zajímavá událost. Většina lidí v Bolívii stále nemá pračku, a tak si všechno přepírají v ruce v lavoru, anebo to nosí do čistírny jako třeba Omar košile.

Já praní s děcký miluji. Všechno prádlo vyneseme ven, nalijeme vodu do lavorů a v záři pálivého sluníčka přepíráme kousek po kousku, cákáme po sobě vodou a povídáme si, samozřejmě u toho nechybí hudba. Musím říct, že to má své kouzlo, na rozdíl od praní prádla v pračce bez prohození slůvka s kýmkoliv.

Jednou, když jsme se děcky vraceli večer minibusem z kina, viděla jsem tu nejkrásnější věc na světě. Jeden z kluků byl nemocný a druhý kluk ho přikryl svou dekou a leželi vedle sebe zachumlaní v té dece celou cestu jako dva bráchové. Ti kluci nechtějí nic víc, než aby je někdo objal, aby se na ně někdo usmál, aby je někdo miloval. To není jen organizace, oni jsou rodina a kluci jsou prostě úžasní.

No ale všechno není tak růžové. Mezitím co jsme se Stephanií v sobotu procházely centrum, jeden z těch nejmladších, s kterými jsme pracovaly minulý dva týdny, utekl. Prý je to tu docela běžné. Děti se na ulici vrací často po pár dnech, někdy po měsících a někdy i po letech. Než se dítě v organizaci usadí, má za sebou často alespoň dva útěky. Pro mě je to nepochopitelné, ale oni se nedokážou vypořádat s tím, že mají režim, povinnosti a nad sebou autority. Taky jsou často moc malé na to, aby si dokázaly uvědomit, že život na ulici je zničivý, moc mladé na to, aby dokázaly myslet na budoucnost. Takže když někdy stojíte u brány domova a nemůžete se dopočítat, můžete jen marně doufat, že se zatoulaly, protože tyhle děti dobře znají terén.

Ve volných chvílích jsem taky začala překládat životní příběhy dětí do češtiny a Stephanie do angličtiny. Hned u prvního jsme hrozně brečely. Jmenuje se „Můj život jako list“ a napsal ho Alejandro.

En mi tiempo libre yo también empecé a traducir las historias de la vida de los niños al checo y Stephanie al inglés. Nada más comenzar, empezamos a llorar. Esta primera historia se llamaba "Mi vida comparada con una hoja " y la escribió Alejandro.

Viaje en el minibús (Jízda minibusem)

Otázky

14. ¿Cómo son los hogares de Kaya?
15. ¿Quién está en los hogares con los niños todo el tiempo?
16. ¿Adónde lleva Omar sus camisas sucias para lavar?

Slovíčka

- ▶ cuidador = vychovatel, opatrovník
- ▶ tintorería = čistírna, barvírna
- ▶ salpicar = stříkat, vystříknout, rozstříkat
- ▶ acurrucado = skrčený, schoulený

Mi vida comparada con una hoja, historia de la calle

Yo pensé que mi vida era como una hoja que cuando se cae ya no hay vuelta atrás... Nací en una ciudad llamada Campos Cerrados donde todas las personas eran de clase media. Yo era un niño cuando era parte de una familia. Tenía siete años cuando mi padre murió y por eso no lo conocí muy bien. Y es cuando mi madre se amargó, no tuvo el valor necesario para soportar el dolor que sentía, que tenía en el corazón. Entonces, nosotros éramos siete hermanos huérfanos de padre.

Mis cuatro hermanos mayores se fueron a vivir solos porque tenían la edad suficiente para ser independientes. Mis dos hermanitas y yo desde entonces vivíamos con mi madre. Era mala y no entendía nuestras travesuras de niños. Yo trabajaba para sustentar a mi madre y mis dos hermanitas, pero trabajaba de otra manera distinta a los mayores. Vendía caramelos en diferentes lugares. Los ofrecía en las calles, en los minis u otros lugares. Mi madre, mientras, pasaba su vida en el alcohol. Yo las amaba mucho a mis dos hermanitas, pero mi madre era agresiva, entonces cuando cumplí ocho años, me fui de casa y empecé mi propia vida.

Nunca pensé que un niño se pudiera meter en cosas tan malas como las drogas y el hurto. Caminaba por las calles como un vagabundo sin rumbo y sin casa a donde pudiera volver. Estaba lleno de temor por miles de razones y todo el rato pensaba en mi madre, pero tenía que soportar el dolor de no verla ni a ella ni a mis hermanitas.

En la calle me pasaron muchas cosas malas, otros niños me dijeron que si yo quería unirme a su pandilla, tendría que robar y drogarme, así que lo hice. Pensaba que sería bueno para mí, que me ayudaría a olvidar mis dolores y de mi familia. Porque estando en la calle pensaba mucho en mi familia, si por lo menos tienen un pan, si mis hermanitas tienen algo para comer y después me puse a llorar. Un amigo mío me dijo sobre drogas para calmar las penas y las tomé. Me sentí mejor y dejé de pensar en mi familia.

Después de algún tiempo empecé a robar. No quise robar pero tuve que porque tenía que comer y la necesidad me obligaba. Cada vez que robaba tenía miedo pero robaba y robaba, y me drogaba; y ya no tenía tanto miedo. Me hice un experto. Salía a las calles con mis amigos, sobre todo por las noches, porque por las noches era más fácil robar. Una noche salí a robar cuando dos policías me atraparon y me pegaron sin respetar que era todavía niño. Me castigaron severamente y no perdonaron nada. Me sentí muy mal.

La calle para mí siempre parecía un paseo porque pasaba por ella casi toda mi vida. Pero había también días cuando no tenía nada para comer. Sobrevivía días, meses y años con la esperanza de que en el mundo hubiera alguien que ayude a la gente como yo, gente que no estaban provistos de todo.

Můj život jako list, příběh z ulice

Myslel jsem, že můj život je jako list, ten, když se jednou dotkne země, už se nikdy nevrátí zpět... Narodil jsem se ve městě Campos Cerrados, všichni lidé tam patřili ke střední třídě. Tenkrát jsem byl ještě dítě, když jsem měl rodinu. Bylo mi sedm let, když můj otec zemřel, a proto jsem ho moc neznal. Moje matka po jeho smrti za-
hořkla, nedokázala vydržet tu bolest, kterou cítila, kterou měla v srdci. Bylo nás tedy sedm dětí bez otce.

Moji čtyři starší sourozenci opustili náš domov brzy, už byli ve věku, kdy se o sebe mohli postarat sami. Já a moje dvě mladší sestry jsme zůstali s matkou doma. Ona byla moc zlá a nerozuměla našim dětským neplechám. Já jsem pracoval, abych ji a moje dvě sestry uživil, ale nepracoval jsem jako dospělý. Prodával jsem sladkosti na různých místech. Nabízel jsem je na ulici, v minibusích a dalších místech. Moje matka mezitím utápěla svůj žal v alkoholu. Já jsem miloval svoje dvě sestry, ale moje matka byla agresivní, takže když mi bylo osm, opustil jsem náš dům a začal svůj vlastní život.

Nikdy jsem si nemyslel, že osmileté dítě se může zaplést s věcmi, jako jsou drogy a krádeže. Procházel jsem ulicemi jako tulák, bez cíle a bez domova, kam bych se mohl vrátit. Byl jsem plný starostí z tisíce různých důvodů a pořád jsem myslel na matku, ale musel jsem vydržet tu bolest nevidět ji a mé dvě sestry také.

Na ulici jsem prožil spoustu škaredých zážitků, jiné děti mi řekly, že jestli se chci připojit k jejich bandě, musím začít krást a brát drogy, a tak jsem začal. Myslel jsem, že to bude pro mě dobré, že mi to pomůže zapomenout na mou bolest a na mou rodinu. Na ulici jsem totiž myslel hodně na mou rodinu, jestli mají doma alespoň chleba, jestli moje sestry mají co jíst a potom jsem začal plakat. Jeden můj přítel mi řekl o drogách, které tiší bolest, a tak jsem je zkusil. Cítil jsem se líp a přestal jsem myslet na rodinu.

Po nějaké době jsem začal krást. Nechtěl jsem krást, ale musel jsem, protože jsem musel jíst. Pokaždé když jsem kradl, měl jsem strach, ale kradl jsem dál a bral jsem drogy a už jsem neměl takový strach. Stal se ze mě expert. Vyrážel jsem do ulic s mými přáteli hlavně v noci, protože v noci to bylo jednodušší, krást. Jednou jsem se vydal krást, ale dva policisté mě chytli a zbili mě, aniž by se ohlíželi na to, že jsem byl ještě dítě. Ti policisté byli krutí a nikomu nic neodpustili. Cítil jsem se mizerně.

Ulice byla pro mě vždy jako promenáda, protože jsem na ní strávil skoro celý svůj život. Ale byly tu i dny, kdy jsem neměl nic k jídlu. Přežíval jsem dny, měsíce a roky s nadějí, že na světě existuje někdo, kdo pomáhá lidem jako já, lidem, kteří nebyli obdařeni vším.

En la calle vivía el día a día, sufría de hambre y frío, sin amor de madre ni padre, sin amor de hermanos. El amor es el sentimiento más hermoso del mundo, pero no todos lo tienen. La gente piensa que los que viven en la calle son los que no aman, porque la mayoría de la gente los odia y no tiene ningún interés en ellos. Sus corazones son de piedra. Al otro lado, hay personas que tienen un amor por la gente en la calle y tratan de ayudarlos con todas sus fuerzas.

Yo era fanático del fútbol y jugaba fútbol con mis amigos y nunca perdí ni una única partida. Una vez mi amigo me dijo: "*Tú no sabes jugar! Eres un cobarde y no tienes agallas para pelear!*" No pude dejarle decirme esas palabras y nos agarramos a puñetazos. Mi amigo salió perdedor, pero todos los demás se pusieron en contra de mí y quisieron pegarme. Dicen que en la calle todos se hacen amigos, pero con ellos no me sentía bien. Caminaba solo por las calles y quise robar, pero el temor no me lo permitió, así que no comí nada por un día.

Pensé en pedir limosna y lo hice pero todos me rechazaron y no me dieron nada, ni algo para comer entonces lloré y lloré. Empecé a robar otra vez, pero sin temor. Y así pasó, robaba más y más; y no tenía miedo de nada. Tenía suficiente dinero también para drogas. Me drogaba, yo mismo me dañaba, pero no me daba cuenta de mi salud, de mis estudios, de nada.

Tenía dolores de riñones y de pulmones. Porque a la calle venían personas de varias instituciones, como por ejemplo doctores, y nos ayudaban con nuestra salud, sabía que estaba mal de la salud, pero no sabía que hacer en ese momento, no me llegó nada a la mente.

Mi mamá se enteró de mi situación, pero no tenía dinero para mi tratamiento, así que escapé del hospital. Quise estar así con el dolor y pensé en matarme en ese momento. Pensé que no servía para nada y fui a drogarme otra vez.

Después me sucedió un milagro, una institución me pagó la operación de riñones. Estuve seis meses en el hospital en la cama y me hice varios amigos allí. Pasaron dos meses y me operaron y tuve la suerte de sobrevivir. Al poco tiempo, pasaron los seis meses y me dieron de alta. La institución encontró un nuevo hogar para mí. Había chicos de diecinueve o veinte años de edad allí. Viví con ellos casi un año, pero sufrí mucho. Era el menor de todos y los demás me pegaban; y me robaban mi ropa y me ocultaban mis cosas. Mi madre no se preocupaba de mí.

Estar en la calle es horrible, el dolor no se puede soportar, los maltratan y los abusan. Cada día hay que correr el peligro de morir o ser encarcelado. A la calle venían personas a predicar la palabra de Dios, pero yo no entendía nada. Pensaba que Dios sólo ayudaba a los buenos y no a los que robaban.

Na ulici jsem žil ze dne na den, trpěl hladu a zimou, bez lásky matky a otce, bez lásky sourozenců. Lásky je nejkrásnější pocit na světě, ale není dopřána všem. Lidé si myslí, že ti, co žijí na ulici, jsou ti, co nemají lásku, protože většina lidí je nenávidí a nemá o ně zájem. Jejich srdce jsou z kamene. Na druhou stranu jsou tu ale lidé, kteří mají lásku pro lidi na ulici a snaží se jim pomáhat ze všech sil.

Jinak já jsem byl blázen do fotbalu, hrával jsem fotbal s mými kamarády a nikdy jsem nevynechal jediný zápas. Jednou mi přítel řekl: „*Ty neumíš hrát! Jsi zbabělec a nemáš odvalu bojovat!*“ Nemohl jsem ho nechat takhle mě urážet a začali jsme se rvát. Můj přítel prohrál, ale všichni ostatní se obrátili proti mně a chtěli mě zmlátit. Říká se, že na ulici jsou všichni kamarádi, ale s nimi jsem se necítil dobře. Odešel jsem a brouzдал sám ulicemi. Chtěl jsem krást, ale strach mi to nedovolil, a tak jsem byl celý den hladý.

Napadlo mě, že zkusím žebrat, a taky jsem to udělal, ale všichni mě odmítali a nikdo mi nic nedal, ani nic k jídlu. Plakal jsem a začal jsem znovu krást. Kradl jsem víc a víc a neměl jsem už strach z ničeho. Měl jsem dost peněz i na drogy. Bral jsem je a neuvědomoval si, že mě ničí, nezajímal jsem se o zdraví, o studium, o nic.

Trpěl jsem bolestmi ledvin a plic. Protože lidé z různých institucí, zejména doktoři, přicházeli a pomáhali nám se zdravím, věděl jsem, že na tom nejsem dobře, ale nevěděl jsem, co v ten moment dělat, nenapadlo mě vůbec nic.

Moje matka se dozvěděla o mém stavu, ale neměla peníze na moji léčbu, a tak jsem z nemocnice utekl. Chtěl jsem trpět, cítit tu bolest, v tu chvíli jsem se chtěl zabít. Myslel jsem si, že nejsem k ničemu, a začal jsem znovu brát drogy.

Potom se stal zázrak, jedna organizace mi zaplatila operaci ledvin. Byl jsem šest měsíců na lůžku v nemocnici a sprátelil jsem se tam s mnoha dětmi. Po dvou měsících mě operovali a měl jsem štěstí, přežil jsem. Těch šest měsíců uplynulo rychle, nastal den, kdy mě propustili z nemocnice. Instituce mi našla nový domov. Byli tam chlapi ve věku devatenáct a dvacet let. Žil jsem s nimi asi jeden rok, ale trpěl jsem hodně. Byl jsem ze všech nejmladší a ostatní mě mlátili, kradli mi oblečení a schovávali mi věci. Zabili jednoho mého kamaráda, doteď nevím proč. Moje matka se o mě nezajímalá.

Být na ulici je strašné, ta bolest se nedá vydržet, zachází s vámi jak s odpadem, zneužívají vás. Každý den riskujete, že zemřete nebo že vás zavrou. Na ulici přicházeli lidé a kázali slovo Boží, ale já nerozuměl ničemu. Myslel jsem, že Bůh pomáhá jenom těm hodným, ne těm, co kradou.

Un día mi amigo de la calle me tiró bajo un coche. El coche me atropelló y yo tuve temor de lo sucedido porque el conductor estaba ebrio. Los policías nos llevaron a su central y gracias a Dios nadie me hizo daño. Dios me dio una oportunidad más, pero yo no tenía fe en él.

Tenía temor de mi madre. Fui a robar otra vez, pero me atraparon los policías y me arrestaron por robar. La persona a la que le robé me pegó brutalmente. Los policías me metieron en la cárcel para menores. Quise escaparme, pero no podía, me lo impidieron. Los policías me dijeron que hablara, entonces les dije que no sabía nada y no conocía a nadie; y tampoco era cómplice de nadie y les aseguraba que decía la verdad. Pero ellos insistieron en que yo era un ladrón y por eso fui a la cárcel por seis meses. Al salir de la cárcel no tenía dinero y estaba ansioso de drogarme. Pasaba mucho tiempo drogado sin trabajar, mucho tiempo era don nadie.

Después me di cuenta de quién era yo y quería ser alguien más. Quería ser alguien en la vida, empecé a pensar en el mañana, me puse a pensar en el futuro.

Con unas palabras quería decirles:

*Un niño solo te pide amor,
y que lo ames con amor.*

*Un niño solo te pide una sonrisa,
para que lo llegue como la brisa.*

*Un niño te pide un regalo,
pero que lo des con un abrazo.*

*Madres y padres, amen a sus hijos,
porque ellos sólo les piden
AMOR!*

*Un niño actúa por sus instintos,
porque el sólo quiere jugar,
el no sabe nada de la vida,
cuando está solo.*

El niño siente dolor, cuando no tiene una familia.

Jednoho dne mě můj přítel z ulice shodil pod auto. To auto mě srazilo a já jsem se bál, protože ten řidič byl opilý. Policisté nás zavelkli na policejní stanici, díky Bohu mi nikdo neublížil. Bůh mi dal další šanci, ale já jsem v něj už nevěřil.

Bál jsem se své matky. Šel jsem znovu krást, ale policisté mě chytili a zatkli mě za krádež. Ten člověk, kterého jsem okradl, mě brutálně zbil. Policisté mě zavřeli do vězení pro mladistvé. Chtěl jsem utéct, ale nemohl jsem, zabránili mi v tom. Policisté chtěli, ať vypovídám, já jsem jim řekl, že o ničem nevím, že nikoho neznám a taky že nejsem ničí komplic, a ujistil jsem je, že říkám pravdu. Protistrana však trvala na tom, že jsem zloděj, a tak jsem šel na šest měsíců do vězení. Když jsem vyšel z vězení, neměl jsem peníze a byl jsem dychtivý po drogách. Dlouhou dobu jsem byl na drogách, aniž bych pracoval, dlouho dobu jsem byl nikdo.

Pak jsem si uvědomil, kdo jsem byl, a chtěl jsem být někým jiným. Chtěl jsem se někým v životě stát, začal jsem myslet na zítřek, začal jsem myslet na budoucnost.

Pár slovy bych Vám chtěl říct:

*Dítě Vás žádá jen o lásku,
abyste jej milovali a dali mu lásku.*

*Dítě po Vás nechce víc než úsměv,
úsměv, který jej pohladí jako vánek.*

*Dítě Vás nežádá jen o dárek,
ale abyste jej objali, když mu jej předáváte.*

*Matky i otcové, milujte své děti,
protože jediné, co ony žádají, je
LÁSKA!*

*Dítě se řídí svými instinkty,
dítě si chce jen hrát,
dítě o životě neví nic,
když je opuštěné.*

Dítě trpí moc, když nemá rodinu.

*Dios nos ama,
tal como somos,
sin importar el color,
la raza o el tamaño.*

Dios mira los corazones, ¡confía en él!

Otázky

17. ¿A qué edad se Alejandro fue de casa?
18. ¿De qué era Alejandro fanático?
19. ¿Qué problemas de salud tuvo Alejandro?

*Bůh nás miluje,
tak jak jsme,
Ho nezajímá barva,
rasa ani velikost.*

Bůh vidí do lidských srdcí, věř v něj!

Slovička

- ▶ amargar = být zatrpklý/zahořklý o člověku
- ▶ huérfano = osiřelý (dítě ap.)
- ▶ hurto = krádež, odcizení
- ▶ cobarde = zbabělý, bojácný, ustrašený
- ▶ agalla = odvaha, kuráž, troufalost k čemu
- ▶ pedir limosna = žebrať